

СТАНОВИЩЕ

от доцент д-р Цветелина Валентинова Митева, д. м.
Ръководител сектор „Обща медицина”
Факултет „Обществено здраве”
на Медицински Университет – Плевен

на дисертационен труд за присъждане на образователната и научна степен
'доктор'

професионално направление: 7.1 Медицина

докторска програма: 03.01.63 Обща медицина

Автор: д-р Зорница Нончева Амбарева

Форма на докторантурата: редовна

Катедра: „Урология и обща медицина”, Факултет „Медицина” на
Медицински Университет – Пловдив

Тема: „Съвременни проблеми на гериатричните пациенти в общата
практика”

Научен ръководител:

Доцент д-р Радост Асенова, д.м., Медицински Университет-Пловдив

1. Общо представяне на процедурата и докторанта

Представеният ми за рецензиране дисертационен труд е предназначен за обсъждане от научно жури, определено със заповед №Р-392/13.03.2017г. на Ректора на МУ-Пловдив. Представеният ми комплект материали е в съответствие с Чл.115 (1) от Процедура за придобиване на ОНС „доктор“ в МУ – Пловдив и Правилника на МУ-Пловдив.

2. Актуалност на тематиката

За последните години са характерни значителни демографски промени в световен мащаб, които не подминават и нашата страна. Увеличаващата се средна продължителност на живота и нарастването на дела на застаряващите хора спрямо общия брой население определят необходимостта от подготвен за осигуряване на квалифицирани гериатрични грижи медицински персонал. Общопрактикуващият лекар, поради позицията си в здравната система, е медицинският специалист, който трябва да може да оцени специфичните здравни нужди на възрастните хора в своята пациентска листа и да организира по оптимален начин грижите за тези пациенти. В тази връзка, избраната от д-р Зорница Амбарева тема на дисертационния труд е много актуална, а целта и задачите на проучването са адекватно подбрани.

3. Познаване на проблема

Докторантката познава добре представения проблем. Литературният обзор е добре структуриран и съдържа достатъчен по обем материал - анализирани са 277 литературни източника, от които 232 на английски, а останалите са на български и руски език. Част от използваните

литературни източници (приблизително 27%) са от последните пет години. Проученият литературен материал е представен творчески и задълбочено, което показва умения за извършване на компетентен анализ на използваната литература.

4. Методика на изследването

Основните методи за събиране на информацията са анкетният и документалният, които са често използвани при подобни проучвания и съответстват на заложената цел. Проведено е специфично тестово изследване с използване на Стандартизирания въпросник за стари хора - СТЕП (STEP Assessment), създаден специално за приложение в първичната медицинска помощ в Европа. Използваният материал е достатъчен по обем. Изследвана и обработена е информацията от 20 практики за първична медицинска помощ и получените от НЗОК база данни за населението в Пловдивски район. В проучването са изследвани със СТЕП тест 422 гериатрични пациенти от 44 практики за първична медицинска помощ като са анкетирани и титулярите на тези практики относно приложимостта на този тест. Проучено е мнението на 145 общопрактикуващи лекари (36% от генералната съвкупност за Пловдив), относно обслужването на гериатричните пациенти.

5. Характеристика и оценка на дисертационния труд и приносите

Дисертационният труд съдържа 200 страници вкл. библиография и 9 приложения, онагледен е с 30 таблици, 21 фигури и 2 схеми. Структуриран е правилно като съдържа всички общоприети раздели и части. Литературният обзор е в достатъчен обем и добре представен, целта е адекватна, но твърде общо формулирана, ясно и конкретно са определени задачите на изследването. Изследователските методи, схемата на провеждане на проучването и методите за определяне на извадката и броя на участниците са подробно описани. Резултатите от изследванията представят епидемиологичната характеристика на гериатричните пациенти в Пловдивска област за периода 2011-2013г., консумацията на здравни услуги сред гериатричните пациенти в общата медицинска практика за едногодишен период, мнението на общопрактикуващите лекари за основните проблеми при обслужването на гериатрични пациенти и комплексната гериатрична оценка на пациенти от общата медицинска практика чрез прилагане на адаптиран инструментариум - STEP assessment тест. На базата на проведеното изследване са описани основните здравни проблеми на гериатричните пациенти по отношение на функционалния, социалния, соматичния, емоционалния и медицинския статус, както и проблемите, свързани с превантивната дейност. Направена е коректна съпоставка между данните от собствените изследвания и аналогичните резултати в литературните източници. На базата на направеното проучване, получените резултати и тяхната интерпретация са

формулирани изводи, които са достоверни и отразяват точно значението на научния труд.

Приносите на научния труд са в теоретичен и в практически аспект.

В теоретичен аспект е събрана аналитична информация за консумацията на здравни ресурси от гериатричните пациенти потвърждаваща световните тенденции. Извършена е био-психо-социална характеристика на съвременните проблеми на гериатричните пациенти в общата медицинска практика у нас.

В приложен аспект е предложен комплексен, валидиран и адаптиран за българската популация, инструмент за комплексна гериатрична оценка, като е изследвана и удовлетвореността на лекарите след прилагането му. Предложен е алгоритъм за работа с гериатричните пациенти, подобряващ качеството на предоставяните им медицински грижи за периодичен скрининг на неразкрити био-психо-социални проблеми.

6. Преценка на публикациите и личния принос на докторанта.

Публикациите на д-р Зорница Амбарева представят основните резултати от направените изследвания и отговарят на изискванията на Правилника на МУ-Пловдив за наличието на три публикации в реферирани списания, една от които в чуждо такова. Докторантката е реализирала и три участия в научни конференции извън страната, както и участие във вътрешноуниверситетски проект, свързани с дисертационния труд.

ЗАКЛЮЧЕНИЕ

Дисертационният труд съдържа научни и приложни резултати, които представляват принос в науката и отговаря на изискванията на Закона за развитие на академичния състав в Република България (ЗРАСРБ), Правилника за прилагане на ЗРАСРБ и съответния Правилник на МУ - Пловдив. Представените материали и дисертационни резултати напълно съответстват на специфичните изисквания на МУ – Пловдив.

Дисертационният труд показва, че докторантката д-р Зорница Нончева Амбарева притежава необходимите теоретични знания и професионални умения по научна специалност Обща медицина като демонстрира качества и умения за самостоятелно провеждане на научно изследване.

Поради гореизложеното, давам своята положителна оценка за проведеното изследване, представено от рецензираните по-горе дисертационен труд, постигнати резултати и приноси, и предлагам на почитаемото научно жури да присъди образователната и научна степен 'доктор' на д-р Зорница Нончева Амбарева в докторска програма 03.01.63 по Обща медицина.

27.04. 2017 г.

Рецензент:

Доц. д-р Цветелина Валентинова, д.м